

1 Wstęp

Celem ćwiczenia była implementacja i porównanie algorytmów Grahama i Jarvisa wyznaczających otoczkę wypukłą na płaszczyźnie oraz wizualizacja otoczek znalezionych dla wybranych zbiorów punktów.

1.1 Wstęp teoretyczny

Otoczkę wypukłą podzbioru punktów definiujemy jako najmniejszy (pod względem inkluzji) zbiór wypukły zawierający ten podzbiór. Zbiór wypukły natomiast to zbiór, który dla każdej pary punktów w nim zawartych, zawiera także odcinek je łączący

W tym ćwiczeniu skupiliśmy się na dwóch algorytmach wyznaczania otoczki: Grahama i Jarvisa, a dokładniej ich implementacji dla punktów na płaszczyźnie.

1.1.1 Algorytm Grahama

Użyta implementacja algorytmu przebiega następująco:

1. **Znalezienie punktu startowego:** Algorytm znajduje punkt P_0 o najmniejszej współrzędnej y , jeżeli jest takich kilka, wybierany jest ten o najmniejszej współrzędnej x .
2. **Sortowanie względem kąta:** Punkty sortowane są rosnąco względem kąta jaki tworzą z punktem P_0 i osią OX . Jest to robione przy użyciu funkcji `orient(P_0 , b , c)`, która dla danej uporządkowanej trójki punktów zwraca jej "skrętność": zgodnie lub wbrew ruchowi wskazówek zegara. Skrętność zgodna z ruchem wskazówek zegara oznacza, że punkt b znajduje się przed punktem a , a odwrotna skrętność ustawi punkt a przed b . Po sortowaniu, punkty tworzące ten sam kąt są usuwane, poza tym najbardziej odległym od punktu P_0 . Funkcję `orient` zaimplementowałem metodą wyznacznika macierzy 3×3 , a samo sortowanie zaimplementowałem algorytmem *QuickSort*.
3. **Tworzenie otoczki:** Tworzony jest stos S , który zawierać będzie kandydatów na punkty wynikowej otoczki. Następnie sprawdzamy po kolei każdy punkt z posortowanej listy, wykonując następujące czynności:
 - Jeżeli dwa górne punkty z S tworzą z rozważanym punktem skręt wbrew ruchowi wskazówek zegara, to powinien należeć do otoczki, więc dodajemy go na górę stosu.
 - Jeżeli punkty tworzą odwrotny skręt, bądź są kolinearne to usuwamy górny punkt z S i powtarzamy sprawdzenie skrętności, aż będzie odpowiednia.
4. **Wynik:** Wynikiem są punkty w S wraz z P_0 .

Złożoność obliczeniowa: $O(n \log n)$
Złożoność pamięciowa: $O(n)$ | gdzie n oznacza liczbę punktów.

1.1.2 Algorytm Jarvisa

Niech Q oznacza dany zbiór punktów.

Użyta implementacja algorytmu przebiega następująco:

1. **Znalezienie punktu startowego:** Algorytm znajduje punkt P_0 o najmniejszej współrzędnej y , jeżeli jest takich kilka, wybierany jest ten o najmniejszej współrzędnej x .

2. **Iteracyjne szukanie punktów do otoczki:** Zaczynając od punktu P_0 szukamy kolejnych punktów P_i należących do otoczki. Robimy to kolejno szukając punktu P_i , dla którego:

$\forall q \in Q \quad \text{układ } P_{i-1}, P_i, q \text{ tworzy skręt wbrew ruchowi wskazówek zegara.}$

(korzystając z funkcji `orient`).

Dla punktów współliniowych wybieramy ten, który jest najbardziej oddalony od P_i .

3. **Wynik:** Algorytm kończy działanie kiedy $P_i = P_0$. Zbiór punktów zawierający wszystkie znalezione punkty P_i jest wynikiem.

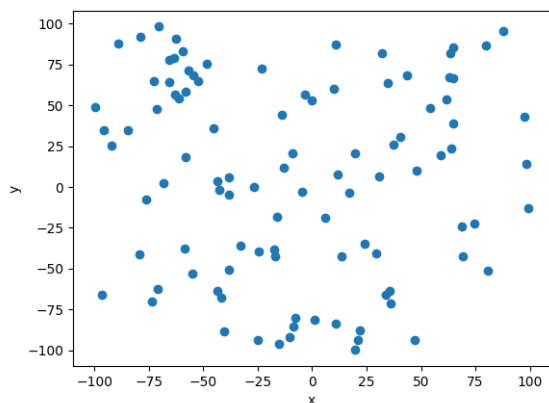
Złożoność obliczeniowa: $O(nh)$ | gdzie n oznacza liczbę wszystkich punktów
Złożoność pamięciowa: $O(h)$ | i h oznacza liczbę punktów w otoczce.

1.2 Specyfikacja narzędzi i sprzętu

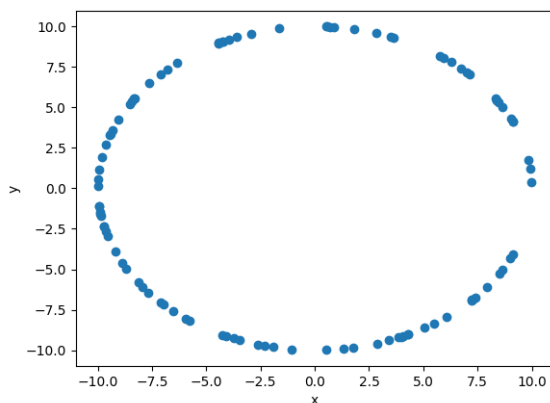
Wszystkie potrzebne obliczenia zostały wykonane przy użyciu interpretera języka Python wersji 3.12. Ponadto, w celu wygenerowania zbiorów punktów użyłem biblioteki numpy. Wykresy i wizualizacja wyników została przygotowana za pomocą narzędzia przygotowanego przez koło naukowe Bit. Kod znajduje się w załączonym pliku. Przedstawione wyniki zostały wygenerowane na komputerze z systemem operacyjnym Debian 12 i procesorem AMD Ryzen 5 3600 3.6GHz.

2 Realizacja obliczeń

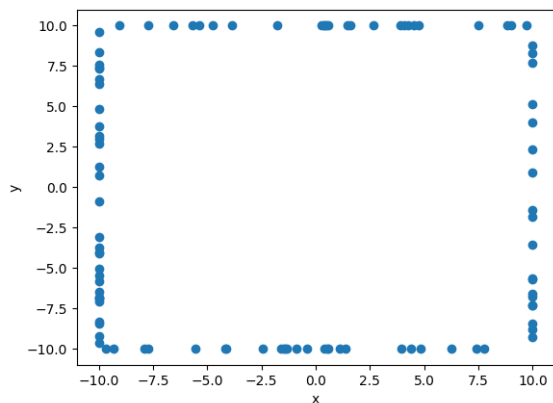
Obliczenia rozpocząłem od przygotowania czterech zbiorów losowych punktów, zwizualizowanych na Rysunku 1:

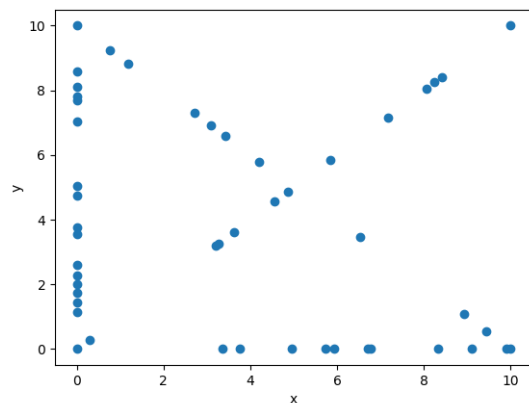
(i) Zbiór A
100 punktów o współrzędnych
z przedziału $[-100, 100]$.

(ii) Zbiór B
100 punktów na okręgu: $x^2 + y^2 = 100$.

(iii) Zbiór C
100 punktów na bokach prostokąta o wierzchołkach:
 $(-10, 10)$, $(-10, -10)$, $(10, -10)$, $(10, 10)$

(iv) Zbiór D
Wierzchołki kwadratu: $(0,0)$, $(10, 0)$, $(10, 10)$, $(0, 10)$
oraz 25 punktów na jego bokach leżących na osiach i 20
punktów na jego przekątnych.

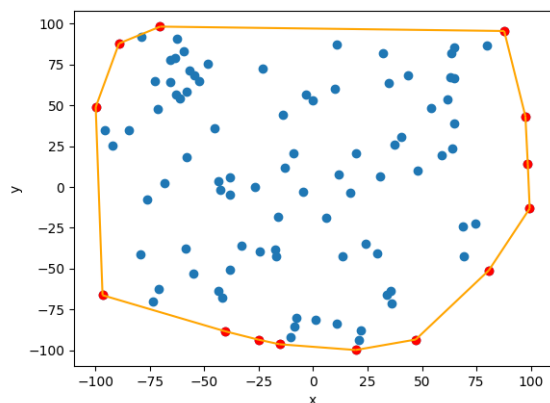
Rysunek 1: Wygenerowane zbiory

Następnie wyznaczyłem otoczki wypukłe dla każdego zbioru oboma algorytmami, tworząc animacje wizualizujące działanie każdego z nich (punkty należące do otoczki wypisywane są w załączonym kodzie, wybrane animacje załączone są razem ze sprawozdaniem). Ostatecznie przygotowałem liczniejsze, lecz stworzone analogicznie zbiory w celu porównania czasu wykonania algorytmów dla każdego z nich. W kolejnej sekcji przedstawiam wizualizacje i wyniki moich obliczeń.

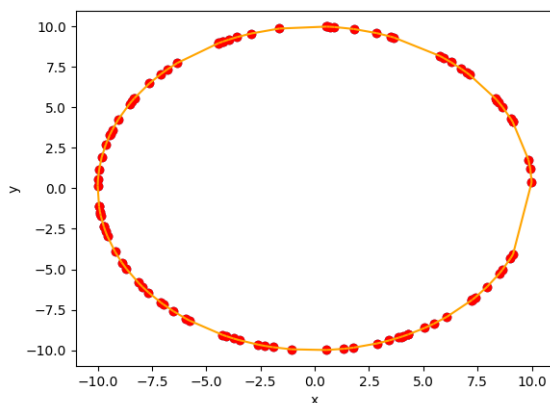
3 Wyniki

3.1 Wizualizacja otoczek wypukłych

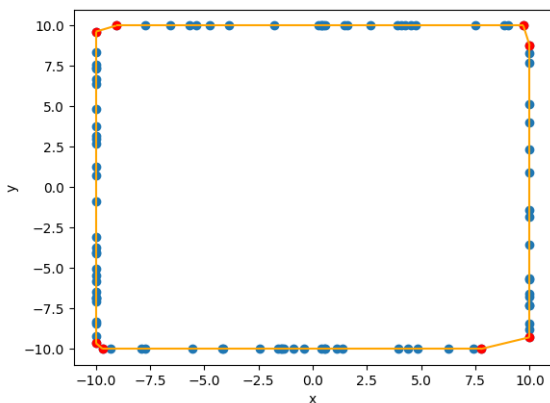
Rysunek 2 zawiera zwizualizowane otoczki wypukłe dla zbiorów A, B, C i D. Punkty zawarte w otoczce zaznaczone są kolorem czerwonym, a krawędzie otoczki pomarańczowym.

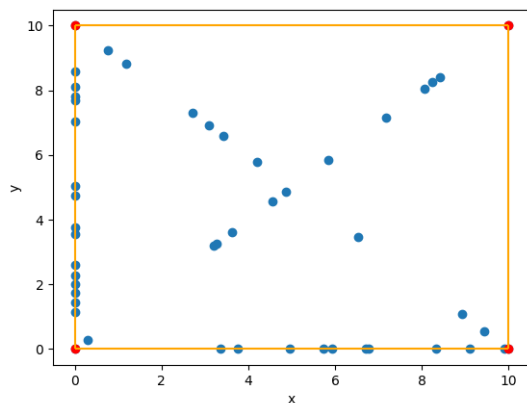
(i) Zbiór A

(ii) Zbiór B

(iii) Zbiór C

(iv) Zbiór D

Rysunek 2: Wyznaczone otoczki

Implementacje obu algorytmów zwracały te same wyniki dla sprawdzanych zbiorów. Lista punktów należących do otoczek wygenerowanych przez oba algorytmy wypisywana jest w załączonym kodzie.

3.2 Porównanie algorytmów

Algorytmy porównywałem na następująco zmodyfikowanych zbiorach A, B, C i D:

- **Zbiór A:** n punktów o współrzędnych z przedziału $[-10000, 10000]$.
- **Zbiór B:** n punktów na okręgu: $x^2 + y^2 = 10000$.
- **Zbiór C:** n punktów na bokach prostokąta o wierzchołkach:
(-100, 100), (-100, -100), (100, -100), (100, 100)
- **Zbiór D:** Wierzchołki kwadratu:
(0,0), (10, 0), (10, 10), (0, 10)
oraz $\lfloor \frac{n}{2} \rfloor - 5$ punktów na jego bokach leżących na osiach i $\lfloor \frac{n}{2} \rfloor + 5$ punktów na jego przekątnych.

gdzie $n \in \{10, 50, 100, 1000, 10000\}$.

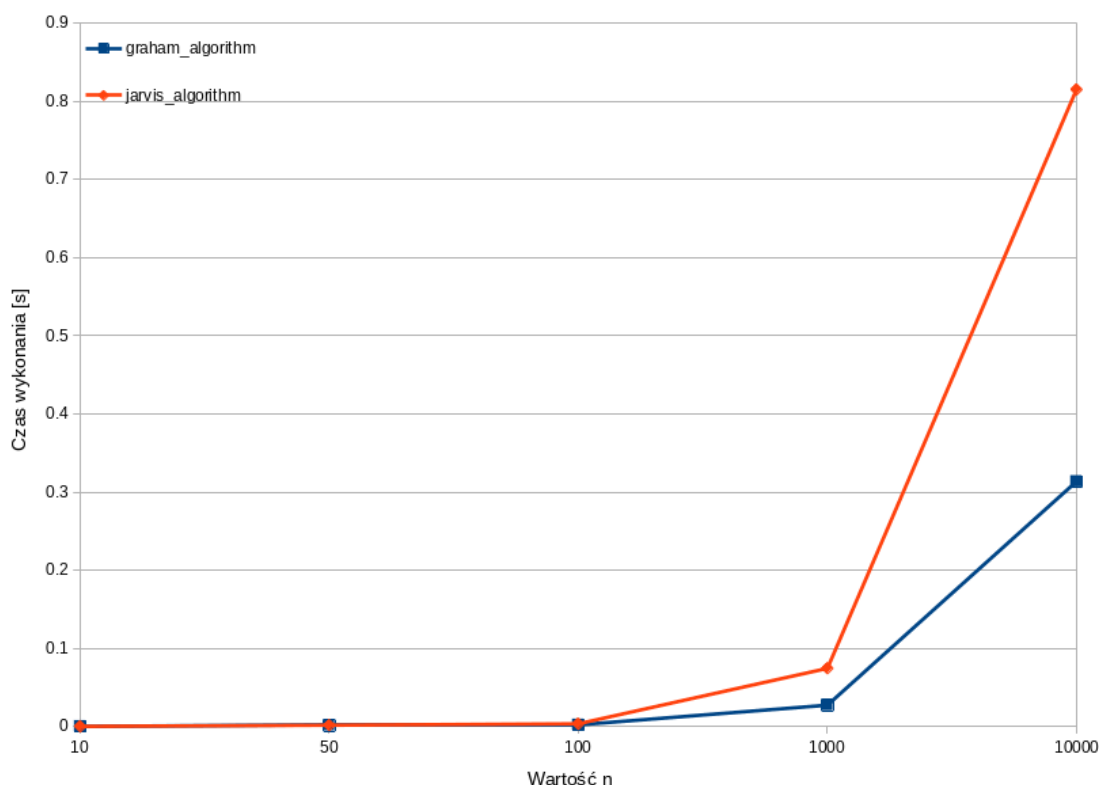
Tabele 1, 2, 3, 4 zawierają czasy wykonania algorytmów Grahama (`graham_algorithm`) i Jarvisa (`jarvis_algorithm`) w sekundach zaokrąglone do 1µs dla poszczególnych zbiorów i wartości n . Rysunki 3, 4, 5, 6 zawierają wykresy zależności zawartych w tabelach. Należy zwrócić uwagę na różne skale osi pionowych na wykresach.

3.2.1 Zbiór A

n	10	50	100	1000	10000
<code>graham_algorithm</code>	0.000210s	0.001478s	0.002029s	0.027338s	0.313523s
<code>jarvis_algorithm</code>	0.000188s	0.001711s	0.003523s	0.074435s	0.815001s

Tabela 1: Porównanie czasu wykonania algorytmów dla zbiorów typu A

Czasy wykonania obu algorytmów w tym zbiorze są zbliżone do siebie, lecz algorytm Jarvisa staje się znacząco wolniejszy od algorytmu Grahama dla większych wartości n . Punkty w zbiorze A są wygenerowane losowo wewnątrz prostokąta, co oznacza, że większość z nich nie będzie należeć do otoczki. Dzięki temu, czasy wykonania algorytmu Jarvisa nie odstają tak znacząco od czasów algorytmu Grahama, jak chociażby w zbiorze B. Mimo wszystko, wraz z większą liczbą punktów, zwiększa się także liczba punktów na otoczce, co znacząco pogarsza złożoność obliczeniową algorytmu Jarvisa w porównaniu do złożoności algorytmu Grahama, która pozostaje ta sama.

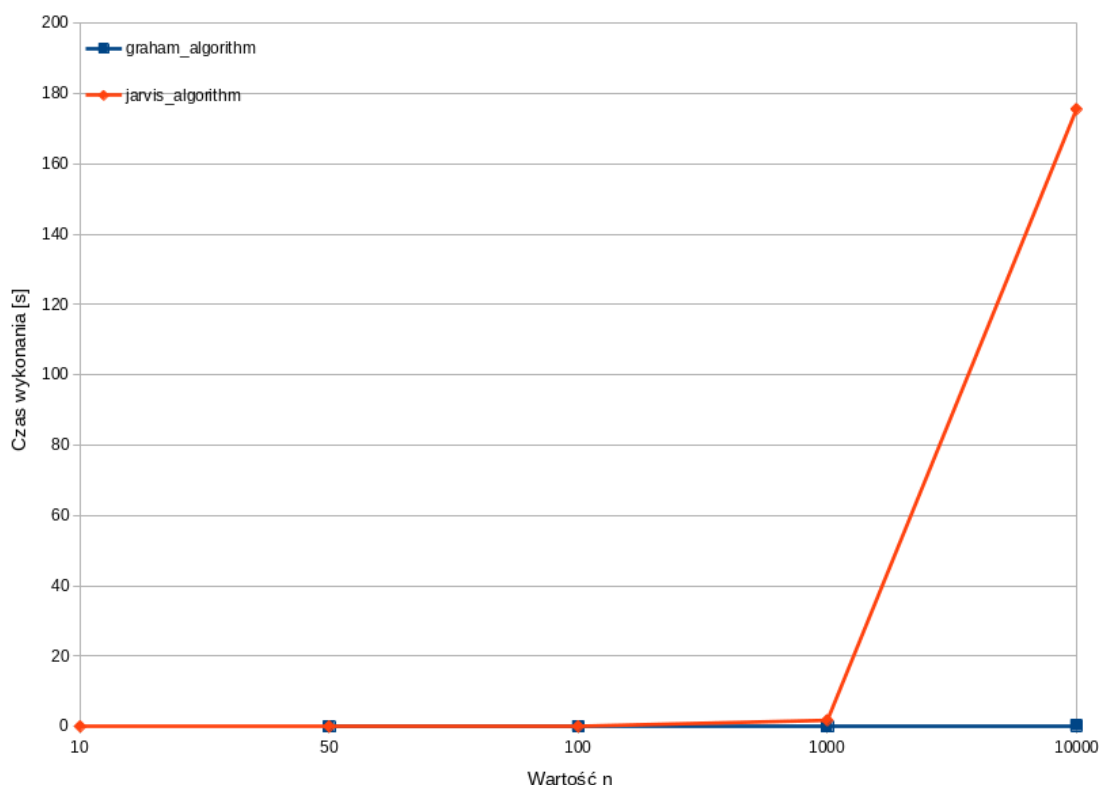
Rysunek 3: Wykres zależności czasu wykonania od n dla obu algorytmów (Zbiór A).

3.2.2 Zbiór B

n	10	50	100	1000	10000
graham_algorithm	0,000085s	0.000601s	0.001589s	0.020120s	0.275786s
jarvis_algorithm	0.000230s	0.004347s	0.017882s	1.774898s	175.497906s

Tabela 2: Porównanie czasu wykonania algorytmów dla zbiorów typu B

Zbiór B wyraźnie pokazuje różnice między obiema metodami; czasy wykonania algorytmu Jarvisa są znacząco większe dla każdej wartości n . Wynika to z faktu, iż do zbioru należą tylko punkty na okręgu, co oznacza, że każdy z nich zawarty jest w otoczce. Dla n punktów złożoność obliczeniowa algorytmu Jarvisa jest wtedy rzędu $O(n^2)$. Dla największej sprawdzonej wartości n widzimy przez to niemal 600-krotne pogorszenie czasu względem algorytmu Grahama.

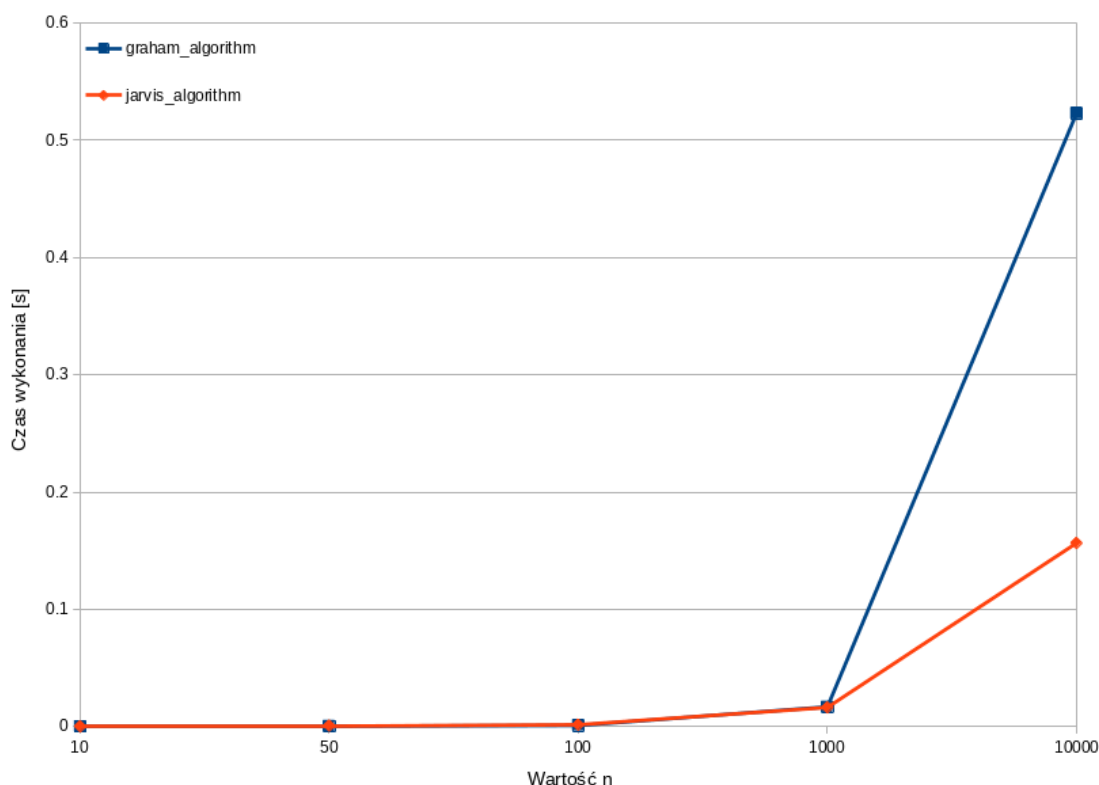
Rysunek 4: Wykres zależności czasu wykonania od n dla obu algorytmów (Zbiór B).

3.2.3 Zbiór C

n	10	50	100	1000	10000
graham_algorithm	0.000062s	0.000379s	0.000920s	0.016762s	0.522928s
jarvis_algorithm	0.000110s	0.000728s	0.001513s	0.016282s	0.156463s

Tabela 3: Porównanie czasu wykonania algorytmów dla zbiorów typu C

W tym zbiorze po raz pierwszy widzimy przewagę algorytmu Jarvisa. Wynika ona z faktu, iż w najgorszym przypadku otoczka losowych punktów na obwodzie prostokąta będzie zawierać tylko 8 punktów. Dzięki temu, możemy uznać złożoność obliczeniową metody Jarvisa jako liniową. Dla małych wartości n algorytm Grahama nadal wykonuje się szybciej, lecz wraz ze zwiększeniem liczby punktów, czasy wykonania algorytmu Jarvisa rosną w mniejszym tempie, niż te odpowiadające metodzie Grahama.

Rysunek 5: Wykres zależności czasu wykonania od n dla obu algorytmów (Zbiór C).

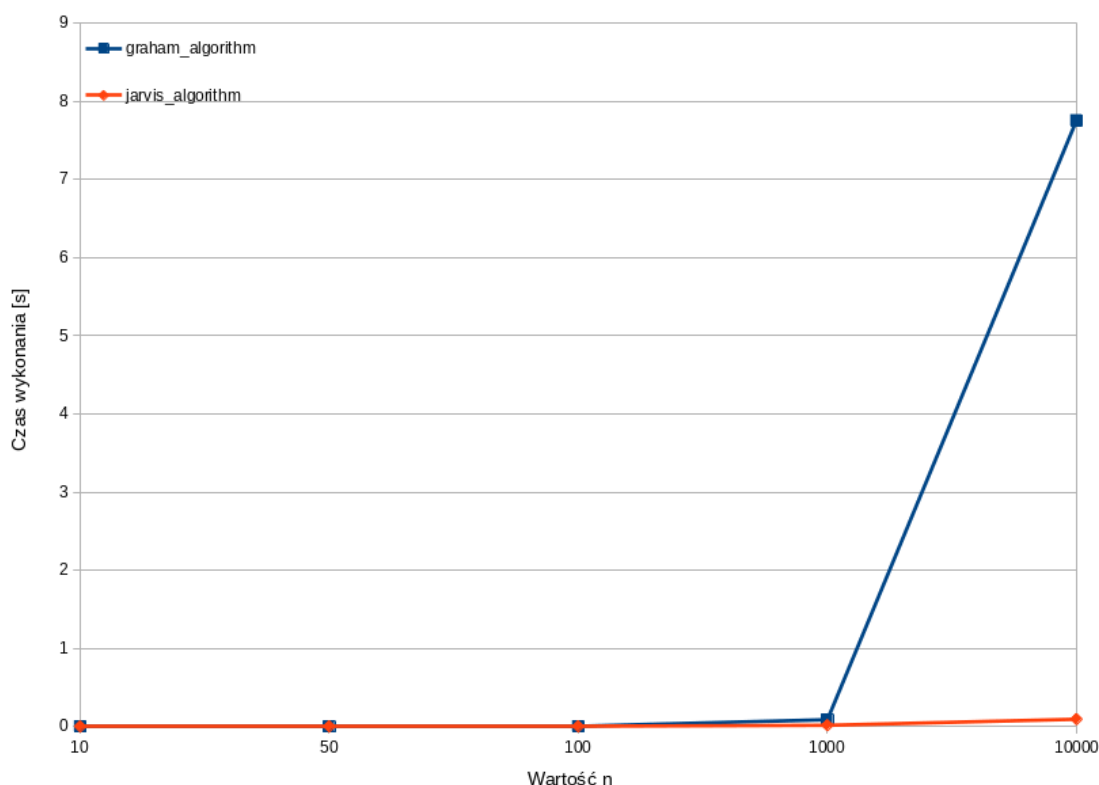
3.2.4 Zbiór D

n	10	50	100	1000	10000
graham_algorithm	0.000112s	0.000585s	0.001395s	0.087795s	7.754411s
jarvis_algorithm	0.000181s	0.000608s	0.001176s	0.016209s	0.093529s

Tabela 4: Porównanie czasu wykonania algorytmów dla zbiorów typu D

Wyniki dla zbioru D pokazują przewagę czasową dla algorytmu Jarvisa, która początkowo nieznaczna, rośnie dla większych wartości n . Podobnie jak w zbiorze C, wynika to z faktu iż liczba punktów w otoczce jest bardzo mała (w tym zbiorze jest zawsze równa 4), co umożliwia algorytmowi Jarvisa na wykonanie się w czasie liniowym. Różnicą między tymi zbiorami jest jednak wystąpienie punktów na obu przekątnych, szczególnie tej przechodzącej przez punkt $(10, 0)$, których algorytm Grahama nie jest w stanie usunąć w kroku 2 opisanym w sekcji 1.1.1. Najlepiej ten fakt pokazuje animacja załączona ze sprawozdaniem.

Należy jednak zauważyć, że sortowanie punktów w algorytmie Grahama zostało zaimplementowane algorytmem *QuickSort*, co najprawdopodobniej wpłynęło na znacząco gorszy czas dla $n = 1000$, ponieważ algorytm ten w najgorszym wypadku ma złożoność $O(n^2)$.

Rysunek 6: Wykres zależności czasu wykonania od n dla obu algorytmów (Zbiór D).

4 Podsumowanie

Przyrównując czasy wykonania obu algorytmów dla różnych zbiorów możemy jasno zobaczyć różnicę między nimi. Mimo tego, iż algorytm Grahama wykonywał się średnio szybciej, to algorytm Jarvisa okazał się szybszy dla zbiorów C i D. Jest tak, ponieważ otoczka tych zbiorów zawierała w sobie małą liczbę punktów, przez co liczba wykonywanych operacji w algorytmie Jarvisa rosła niemal liniowo. Najlepiej pokazał to zbiór D, w którym metoda Jarvisa okazała się nawet dużo szybsza od Grahama.

W zbiorze B zobaczyć można znaczącą przewagę algorytmu Grahama, który dla wartości $n = 10000$ wykonywał się niemal 90 razy szybciej. Wynika to z faktu, iż każdy punkt w tym zbiorze należy do otoczki, co oznacza, że złożoność obliczeniowa algorytmu Jarvisa jest rzędu $O(n^2)$

Ostatecznie możemy dojść do wniosku, iż algorytm Grahama jest szybszy w większej liczbie przypadków (zależne jest to też oczywiście od implementacji algorytmu sortowania), lecz w przypadkach, w których otoczka wypukła zawiera mało lub nawet stałą liczbę punktów, algorytm Jarvisa jest w stanie osiągnąć lepszą złożoność obliczeniową od algorytmu Grahama.